

*Черінько І.П.**

КОНЦЕПТУАЛЬНО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЛІТИКИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ЩОДО РОЗШИРЕННЯ ЄС (1997-2010 РР.)

Актуальність даної теми обумовлена необхідністю всестороннього вивчення особливостей політики лейбористського уряду Великої Британії щодо розширення Європейського Союзу в світлі європейських устремлінь України.

В той же час розглядувана автором проблематика є доволі малодослідженою. Серед українських науковців європейську політику Великої Британії ґрунтовно вивчали В.Крушинський, Н.Яковенко [1, 2], окремі її аспекти та періоди – О.Неприцький, Л.Ямпольська, В.Дударьов, О.Романова [3-6]. Особливості політики лейбористського уряду Великої Британії досліджував вітчизняний науковець А.Соколов [7]. Серед російських вчених видаються помітними праці А.Валуєва, Н.Капітонової, В.Ломакіна, Л.Бунькова, Л.Кузьмічової, І.Бартановської [8-13]. Проте питання розширення ЄС у зовнішній політиці Сполученого Королівства є на сьогодні розкритим доволі мало, а проблематика стосунків Великої Британії з Болгарією та Румунією як кандидатів на членство у ЄС є ще менш висвітленою темою.

Велика Британія послідовно підтримує подальше розширення Європейського Союзу через відповідність цього процесу своїм національним інтересам, що обумовлено кількома причинами.

По перше, розширення ЄС послаблює федералістські настрої у цій організації, що є вигідним для Сполученого Королівства, яке не припускає федералізації ЄС. Крім того, співпрацюючи тісно з США, яким також не є вигідною поява нової наддержави, глобального конкурента на світовій арені, якою може стати європейська федерація, британські лейбористи балансують між двома пріоритетами своєї зовнішньої політики.

По друге, включення нових держав до складу Європейського Союзу дозволить більш ефективно вести боротьбу з тероризмом, транскордонною злочинністю, торгівлею людьми та наркотиками, забрудненням навколишнього середовища, а саме ці питання лейбористський уряд Великої Британії ставить у главу кута своєї політики.

По третє, визначивши критерії членства у ЄС, ця організація мусить приймати до свого складу ті держави, що відповідають таким критеріям, і причиною підтримки такого положення є не тільки курс лейбористів на «етичну зовнішню політику», а й прагматичні побоювання що у разі незадоволення їхніх європейських аспірацій, держави – європейські сусіди ЄС можуть вдатися до дрейфу до іншої сфери впливу, ставши загрозою європейській безпеці і стабільності прямо на її кордонах.

І, насамкінець, по четверте, Велика Британія прагне реалізувати власні лідерські амбіції на європейському континенті через розширення Європейського Союзу, адже країни так званої «Нової Європи», що в цілому поділяють британське бачення майбутнього ЄС є реальною противагою так званій «Старій Європі», що гуртується навколо Франції та Німеччини.

* аспірант кафедри міжнародних організацій та дипломатичної служби Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: проф. Матвієнко В.М.

Керуючись своїм традиційним підходом до розширення Європейського Союзу, Велика Британія продовжила свою політику, спрямовану на підтримку його подальшого розширення, і після приєднання до ЄС десятки нових його членів у 2004р. З метою логічного завершення включення до ЄС країн Центральної та Східної Європи, Сполучене Королівство взяло курс на просування до європейської спільноти Болгарії та Румунії. При цьому Велика Британія використовувала як багатосторонній інструментарій, так і двосторонній потенціали.

Література

1. Крушинський В.Ю. Британська Європа чи європейська Британія : Великобританія в європ. інтеграц. процесах. / Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. — К., 2003. — 214 с
2. Яковенко Н.Л. Велика Британія в сучасній системі міжнародних відносин: заявка на європейське лідерство: Монографія. — К.: Наук.світ, 2003. — 227с
3. Ямпольська Л.М. Інтеграційні процеси в Європі та Велика Британія (1973-1997 рр.) : Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. іст. наук. 07.00.02. / Харк. нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна. — Х., 2004. — 20 с.
4. Неприцький О.А. Велика Британія та європейська інтеграція (90-ті рр. XX ст.) : Автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.02. / Харк. нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна. — Х., 2003. — 20 с.
5. Дударьов В. Зовнішня політика європейської середньої держави за умов глобалізації (на прикладі Великої Британії, Польщі і України) : Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. політ. наук. 23.00.04. / Ін-т світ. економіки і міжнар. відносин НАН України. — К., 2003. — 16 с.
6. Романова О. Зовнішньополітичні стратегії Франції, Німеччини та Великобританії у контексті розвитку й імплементації СЗБП ЄС : автореф. дис... канд. політ. наук: 23.00.04 / Романова Ольга Володимирівна; Одес. нац. юрид. акад. — О., 2008. — 19 с.
7. Соколов В. Английский лейборизм: вчера и сегодня (историко-политологический анализ) / В.Н.Соколов, А.С.Соколов. — Одесса: Маяк, 2007. — 254 с.: табл.
8. Валуев А. В. Европейское направление внешней политики Великобритании при «новых лейбористах». Автореферат на соискание ученой степени кандидата исторических наук. СПб, 2007. 23с.
9. Бунькова Л.А. Социальная программа «новых лейбористов» Великобритании : подготовка, приоритетные направления, реализация (1994 - 2001 гг.): Авт. дисс... к.и.н. - М.: Нижневартковский педагогический ин-т, 2005.
10. Бартановская И.Э. История и современная роль Великобритании в Европейском Союзе. Возможности для России: Автореф.дисс. ... к.э.н. - СПб.: Ун-т экономики и финансов, 2004.
11. Кузьмічева Л.О. Великобритания и европейская интеграция: подход британских лейбористов (1988-2001 гг.): Авт. дисс...к.и.н. -Ярославль: Пед. ун-т, 2002.
12. Капитонова Н.К. Приоритеты внешней политики Великобритании (1990-1997 гг.) / [Редсовет: А.В.Торкунова (пред.) и др.]; Моск. гос. ин-т междунар. отношений (Ун-т) — М.: РОССПЭН, 1999. — 141 с. — (Научные труды МГИМО).
13. Ломакин В. Внешнеэкономическая политика Британии / [Гл. ред. Н.Д.Эриашвили] — М.: ЮНИТИ, 2004. — 286 с.: ил., табл.